

สรุป อภิปรายผลและข้อ เสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบมโนทัศน์ทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย แบบปล่อยปละละเลย และแบบให้ความคุ้มครองมากเกินไป
2. เพื่อเปรียบเทียบมโนทัศน์ทางจริยธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำแนกตามระดับการศึกษาของผู้ปกครอง

สมมติฐานของการวิจัย

1. มโนทัศน์ทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย แบบปล่อยปละละเลย และแบบให้ความคุ้มครองมากเกินไปต่างกันคือ
 - ก. นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยจะมีคะแนนมโนทัศน์ทางจริยธรรมสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย
 - ข. นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย จะมีคะแนนมโนทัศน์ทางจริยธรรมสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความคุ้มครองมากเกินไป
 - ค. นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความคุ้มครองมากเกินไป จะมีคะแนนมโนทัศน์ทางจริยธรรมสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย
2. นักเรียนที่ผู้ปกครองมีระดับการศึกษาสูง จะมีคะแนนมโนทัศน์ทางจริยธรรมสูงกว่านักเรียนที่ผู้ปกครองมีระดับการศึกษาต่ำ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ตัวอย่างประชากร
ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2528 ที่ได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน

(Multi - Stage Sampling) ให้แต่ละชั้นตอนใช้วิธีสุ่มแบบธรรมดา ได้จำนวนนักเรียน 400 คน นอกจากจะทดสอบความคิดรวบยอดเชิงจริยธรรมของนักเรียนที่เป็นประชากร 400 คนแล้ว ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองของนักเรียนกลุ่มนี้ด้วย

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แบบสอบถามทัศนคติทางจริยธรรมของ พระณี สุวตติ ซึ่งศึกษาเรื่องการเปรียบเทียบมโนทัศน์ทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนด้วยกิจกรรมการละเล่นพื้นเมืองของเด็กภาคเหนือ กับที่เรียนตามแผนการสอนปกติ ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามมาดัดแปลงด้านภาษา เพื่อนำมาใช้กับเด็กภาคกลาง ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นศัพท์พื้นเมืองของทางภาคเหนือเกี่ยวกับชื่อของเกมส์การละเล่น เช่น บ่าบ่า เปลี่ยนเป็น ตังเต (รายละเอียดดูในภาคผนวก) รวมเรื่องจริยธรรม 8 เรื่อง มีความรับผิดชอบ ความมีระเบียบวินัยและตรงต่อเวลา ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และเสียสละ ความเมตตากรุณา ความซื่อสัตย์สุจริต ความมีน้ำใจ เป็นธรรมไม่ลำเอียง ความอดทนอดกลั้น ความไม่เห็นแก่ตัว จำนวน 64 ข้อ

2.2 แบบสอบถามวิธีการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง จำนวน 40 ข้อ (รวมถึงการสอบถามการศึกษาของผู้ปกครองด้วย) โดยศึกษาจากเอกสาร วารสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง คำถามซึ่งต้องการคำตอบเป็น 3 ลักษณะ ทั้งนี้คำตอบที่ให้เลือกจะมีทั้งการแสดงถึงการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย แบบปล่อยปละละเลย และแบบให้ความคุ้มครองมากเกินไป นอกจากนี้ยังมีข้อที่เปิดโอกาสให้ตอบอย่างอิสระได้อีก 1 ข้อ เพื่อมิให้เป็นการบังคับหรือจำกัดความคิดหรือพฤติกรรมของผู้ปกครอง ก่อนนำไปใช้ได้ไปทดลองใช้ปรากฏว่ามีความเชื่อมั่นร้อยละ 91.67

2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล สำหรับการวิจัยครั้งนี้ได้เริ่มเก็บข้อมูลในปลายภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2528 โดยผู้วิจัยกับผู้ช่วยอีก 1 คน นำแบบทดสอบไปทดสอบนักเรียนที่เป็นตัวอย่างประชากรตามโรงเรียนต่าง ๆ รวม 2 โรงเรียน ตามวันและเวลาที่นัดหมายไว้ ได้ข้อมูลทางด้านคะแนนมโนทัศน์ทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ครบ 400 คน แต่แบบสอบถามที่มอบให้เด็กนำไปให้ผู้ปกครองทำได้นั้นมา 389 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 97.25

2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล นำข้อมูลที่ได้มาแยกเป็น 3 กลุ่ม ในเรื่องการอบรม
 เสี่ยงดู เป็นกลุ่มการอบรมเสี่ยงดูแบบประชาธิปไตย แบบปล่อยปละละเลย และแบบให้ความ
 คุ้มครองมากเกินไป และแยกเป็น 3 กลุ่ม ในด้านการศึกษาของผู้ปกครอง เป็นระดับประถมศึกษา
 มัธยมศึกษาตอนต้น และสูงกว่ามัธยมศึกษาตอนต้น และหาค่ามัชฌิมเลขคณิต ความแปรปรวน และ
 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนทัศนคติทางจริยธรรมของนักเรียน ในการเปรียบเทียบ
 มโนทัศน์ทางจริยธรรมของนักเรียนที่ได้รับการอบรมเสี่ยงดูทั้ง 3 แบบนี้ ใช้การวิเคราะห์ความ
 แปรปรวนทางเดียว

ข้อค้นพบที่สำคัญ

1. เมื่อมองในภาพรวม ๆ จะไม่พบความแตกต่างของมโนทัศน์ทางจริยธรรมกับการ
 อบรมเสี่ยงดู 3 แบบ คือแบบประชาธิปไตย แบบปล่อยปละละเลย และแบบให้ความคุ้มครอง
 มากเกินไป แต่เมื่อแยกวิเคราะห์โดยละเอียด จะพบว่าผู้ปกครองที่เสี่ยงดูบุตรด้วยวิธีแบบ
 ประชาธิปไตยเด็กจะมีมโนทัศน์ทางจริยธรรมด้านความไม่เห็นแก่ตัวสูงกว่า เด็กที่ผู้ปกครองเสี่ยงดู
 แบบให้ความคุ้มครองมากเกินไป ซึ่งเราสามารถพบด้วยตนเองจากการพิจารณาหรือสังเกตโดย
 ทั่ว ๆ ไป โดยเฉพาะท่านที่มีอาชีพเป็นครูจะสังเกตเห็นได้ชัดในกรณีเช่นนี้

2. เมื่อมองในภาพรวม ๆ จะไม่พบความแตกต่างของมโนทัศน์ทางจริยธรรมกับการ
 ศึกษาของผู้ปกครองซึ่งแตกต่างกันเป็น 3 ระดับคือ ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา และระดับ
 สูงกว่ามัธยมศึกษา แต่เมื่อได้แยกวิเคราะห์โดยละเอียดจะพบว่าผู้ปกครองที่ได้รับการศึกษาสูงกว่า
 มัธยมศึกษาจะเสี่ยงดูเด็กให้เป็นคนมีมโนทัศน์ทางจริยธรรมด้านความไม่เห็นแก่ตัวสูงกว่า เด็กที่
 ผู้ปกครองที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา นอกจากนี้ยังพบว่าผู้ปกครองที่มีการศึกษาสูงกว่าระดับ
 มัธยมศึกษาสามารถเสี่ยงดูเด็กให้เป็นคนมีมโนทัศน์ทางจริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัยและตรง
 ต่อเวลาสูงกว่า เด็กที่ผู้ปกครองมีการศึกษาระดับประถมศึกษา

อภิปรายผล

จากกลุ่มมุดฐานที่ผู้วิจัยตั้งไว้คือ

1. มโนทัศน์ทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย แบบปล่อยปละละเลย และแบบให้ความสำคัญคุ้มครองมากเกินไป แตกต่างกันคือ

ก. นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย มีคะแนนมโนทัศน์ทางจริยธรรมสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย และแบบคุ้มครองมากเกินไป

ข. นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบคุ้มครองมากเกินไป มีคะแนนมโนทัศน์ทางจริยธรรมสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย

จากผลการวิจัยของผู้วิจัยไม่เป็นไปตามกลุ่มมุดฐานที่ตั้งไว้ อาจเป็นเพราะกลุ่มตัวอย่างไม่มากพอ และประกอบกับผู้ปกครองตอบคำถามไม่ตรงตามความเป็นจริงขตลอดจนความสามารถทางสมองของเด็กทำให้เกิดความคลาดเคลื่อนในผลงานวิจัย แต่อย่างไรก็ตามเราก็ยังสามารถค้นพบข้อเท็จจริงปลีกย่อยว่า ผู้ปกครองที่เลี้ยงดูเด็กแบบประชาธิปไตย จะทำให้เด็กมีมโนทัศน์ทางจริยธรรมด้านความไม่เห็นแก่ตัวสูงกว่าผู้ปกครองที่เลี้ยงดูเด็กแบบให้ความสำคัญคุ้มครองมากเกินไป

2. นักเรียนที่ผู้ปกครองมีการศึกษาลุ่มมีคะแนนมโนทัศน์ทางจริยธรรมสูงกว่านักเรียนที่มีผู้ปกครองมีการศึกษาต่ำ

จากผลการวิจัยเมื่อมองในภาพรวม ๆ ไม่เป็นไปตามกลุ่มมุดฐานที่ได้ตั้งไว้ แต่เมื่อแยกวิเคราะห์เป็นรายละเอียดปลีกย่อย พบว่าผู้ปกครองที่มีการศึกษาลุ่มกว่ามัธยมศึกษาจะเลี้ยงดูเด็กให้มโนทัศน์ทางจริยธรรมสูงอยู่ 2 ด้านคือ ด้านความไม่เห็นแก่ตัวและด้านความมีระเบียบวินัย และตรงต่อเวลา สูงกว่าเด็กที่ผู้ปกครองมีการศึกษาระดับประถมศึกษา

ผลงานวิจัยที่สอดคล้องกับของผู้วิจัยมีผลการวิจัยของ ยุรี จินตรัักษ์ ที่ศึกษาถึงอิทธิพลของลักษณะการอบรมเลี้ยงดูเด็กไทยที่มีต่อการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม โดยศึกษากับนักเรียนในจังหวัดขอนแก่นที่อายุระหว่าง 13-15 ปี จำนวน 120 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามวัดปริมาณการอบรมเลี้ยงดู 4 แบบ คือ แบบรัก แบบควบคุม แบบลงโทษ และแบบใช้เหตุผล และแบบทดสอบวัดการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม ใช้สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว ผลการวิจัยพบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบรักมีอิทธิพลต่อการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมไม่

แตกต่างจากแบบอื่น ๆ อย่างชัดเจน และผลการวิจัยของผู้วิจัยยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ลายล์มร ข้าตยานนท์ ที่ศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างจริยธรรมกับความฉลาดด้านเหตุผล จำนวน 627 คน ผลการวิจัยพบว่า การอบรมเลี้ยงดูทั้ง 4 แบบ คือ แบบเข้มงวด แบบปล่อยปละละเลย แบบให้ความรัก และแบบประชาธิปไตย ไม่ส่งผลต่อคะแนนรวมการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม

นอกจากนี้ผลการวิจัยของผู้วิจัยยังสอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ เนวีอัล (Nevius 1972 : 1524-A) ที่ศึกษาเกี่ยวกับเด็กเพศชาย อายุ 10 ปี พร้อมกับมารดาโดยใช้เครื่องมือวัด การอบรมเลี้ยงดูของฮอฟแมน และผลการวิจัยไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญในความสัมพันธ์ระหว่างเหตุผลเชิงจริยธรรมกับวิธีการอบรมเลี้ยงดู 3 แบบคือ แบบควบคุม แบบใช้เหตุผล และแบบปล่อยปละละเลย ผลการวิจัยยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชไนเดอร์ (Schneider 1979 : 4152-A) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ของพัฒนาการทางจริยธรรมของเด็ก ในเรื่องเหตุผลเชิงจริยธรรม และผลการวิจัยพบว่าเหตุผลเชิงจริยธรรมและพฤติกรรมทางจริยธรรมของเด็ก ไม่ได้ขึ้นอยู่กับลักษณะการเลี้ยงดูแบบให้ความรัก แบบออกคำสั่งบังคับ และการลงโทษของบิดามารดา และจากการที่ผู้วิจัยได้เปรียบเทียบโน้ตค้นทางจริยธรรมของนักเรียนแยกเป็นด้าน ๆ 8 ด้าน ตามลักษณะการอบรมเลี้ยงดู 3 แบบ ก็สอดคล้องกันคือ ไม่พบความแตกต่างในโน้ตค้นทางจริยธรรมเฉพาะด้านต่าง ๆ 7 ด้านคือ ด้านความรับผิดชอบ ความมีระเบียบวินัยและตรงต่อเวลา ด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละ ด้านความเมตตากรุณา ด้านความซื่อสัตย์สุจริต ด้านความมีน้ำใจเป็นธรรมไม่ลำเอียง และด้านความอดทนอดกลั้น มีเพียงด้านเดียวเท่านั้นคือ มโนทัศน์ทางจริยธรรมด้านความไม่เห็นแก่ตัวของนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย มีมโนทัศน์ทางจริยธรรมด้านความไม่เห็นแก่ตัวสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบคุ้มครองมากเกินไปอย่างมีนัยสำคัญ ณ ระดับ .05 แต่ผลการวิจัยนี้ขัดแย้งกับผลการวิจัยของ ยาลิ จุลพงษ์ (2523) ที่พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัดอุดรธานี ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูต่างกันมีระดับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย และแบบเข้มงวดกวาดขันมีระดับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย และผลการวิจัยของ

ยาใจ จุลพงษ์ นี้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของทพยลุดา นิลสินธพ (2523) ที่ศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างพัฒนาการทางจริยธรรมกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งพบว่า เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกัน มีพัฒนาการทางจริยธรรมแตกต่างกัน โดยเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยจะมีจริยธรรมสูงกว่า เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษ และแบบปล่อยปละละเลย ผลการวิจัยของ กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2520) ก็ได้ผลทำนองเดียวกันนี้คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมีความสัมพันธ์กับจริยธรรมการใช้ปัญญาในการแก้ปัญหา และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ บอลด์วิน และคณะ (Baldwin and other 1945 : 58) ซึ่งพบว่าเด็กที่มาจากบ้านที่เป็นประชาธิปไตยจะมีลักษณะเด่น เรื่องการเป็นผู้มีความมั่นใจในการทำกิจกรรมต่าง ๆ และได้รับการพัฒนาบุคลิกภาพอย่างถูกต้อง ขณะที่ฮอฟแมน (Hoffman 1970 : 291) ได้ทำการวิจัยการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรักกับลักษณะจริยธรรม 4 ประการคือ การยึดหลักกฎระเบียบ การมีค่านิยมสูง การชักชวนคนอื่นให้ช่วยเหลือ และการยอมรับผิด พบว่าเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักมากมีลักษณะของจริยธรรมทั้ง 4 ประเภท สูงกว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบรักน้อย อย่างไรก็ตามเป็นที่น่าสังเกตว่า ผลการวิจัยยังคงมีความขัดแย้งกัน ซึ่งสำหรับผลการวิจัยครั้งนี้ไม่พบความแตกต่างของมโนทัศน์ทางจริยธรรมของนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดู 3 แบบ คือแบบประชาธิปไตย แบบปล่อยปละละเลย และแบบให้ความคุ้มครองมากเกินไป อาจเป็นเพราะการวิจัยยังไม่ได้คำนึงถึงสภาพทางสังคมของนักเรียน ตลอดจนตัวแปรด้านการเรียนการสอนของครูก็อาจเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้คะแนนของนักเรียนค่อนข้างสูงและไม่เกิดความแตกต่างกัน นอกจากนี้ผู้วิจัยยังทราบภายหลังว่าบางโรงเรียนได้จัดเด็กเก่งห้องเดียวกันก็เป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ผลการวิจัยไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์

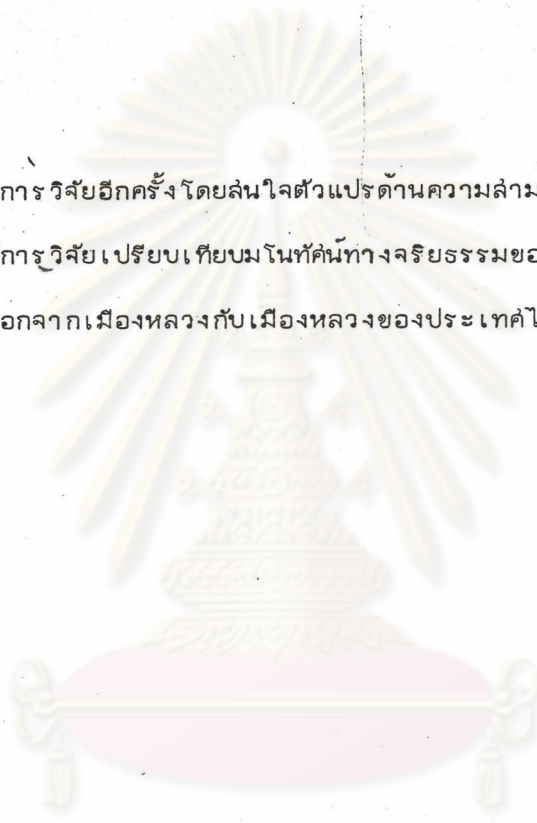
นอกจากนี้ผลการวิจัยยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ บัญชา แก้วส่อง (2522) ที่วิจัยกับนักเรียนระดับอายุ 13-18 ปี ที่กำลังเรียนในระดับมัธยมศึกษาของโรงเรียนรัฐบาลในกรุงเทพมหานคร และจังหวัดศรีสะเกษ จำนวน 300 คน และผลการวิจัยพบว่าไม่พบความแตกต่างในการพัฒนาการทางจริยธรรมของเด็กที่มีระดับการศึกษาของบิดามารดาแตกต่างกัน

ทั้งนี้มองในแง่ของความเป็นจริงที่เราพบเห็นกันอยู่โดยทั่วไปคือ คนที่มีการศึกษาน้อย ส่วนใหญ่จะมีฐานะ เศรษฐกิจทำงานไม่ตั้งทำให้มีโอกาสรียนได้น้อย และเช่นเดียวกันคือเมื่อมี

การศึกษาน้อยก็มักจะจะเป็นคนที่มีคุณภาพน้อยดังคำกล่าวที่ว่า "คนไม่มีคุณภาพจึงไม่มีคุณธรรม เมื่อไม่มีคุณธรรมจึงไม่ยอมเสียสละ" เมื่อตัวเขาอยู่ในสังคมนั้นด้อยกว่าผู้อื่นเขาก็จะแสวงหาสิ่งที่ดีที่ขาดหายไปและไม่ยอมเสียสละ คนที่ไม่ยอมเสียสละก็คือคนที่เห็นแก่ตัว เมื่อผู้ปกครองเห็นแก่ตัวสิ่งที่ตามมาสำหรับการอบรมเลี้ยงดูบุตรก็เป็นในแนวเดียวกันคือเป็นคนเห็นแก่ตัวซึ่งล่อตล้องกับผลการวิจัยนี้

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการวิจัยอีกครั้งโดยสนใจตัวแปรด้านความสามารถทางสมองของเด็กด้วย
2. ควรมีการวิจัยเปรียบเทียบกับโมเดลที่ค้นทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ในพื้นที่อื่น ๆ นอกจากเมืองหลวงกับเมืองหลวงของประเทศไทย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย